

UDC 347.73: 336.22: 351.713
DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2024.22.3.16>

Palshyn Yu.I.

lawyer

ORCID ID: 0009-0009-0336-4778

TAXES AND FEES IN THE SYSTEM OF REGULATORY REGULATION OF RELATIONS WITH THE BUILDING OF THE SERVICE STATE

Formulation of the problem. Ensuring the effectiveness of the tax system is defined as one of the goals of the development of Ukraine and the world as a whole, which is enshrined among the goals of Sustainable Development, approved by the Resolution of the UN General Assembly dated September 25, 2015. The resolution of the UN General Assembly dated September 25, 2015 [1] was implemented into the legal system of Ukraine and constitutes the content of the Sustainable Development Strategy "Ukraine - 2020", approved by the Decree of the President of Ukraine dated January 12, 2015 No. 5/2015 [2], and is also reflected in Presidential Decree No. 722/2019 dated September 30, 2019 "On the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period until 2030" [3].

An appeal to the Concept of Administrative Reform, approved by the Decree of the President of Ukraine dated July 22, 1998 No. 810/98, allows us to conclude that the financial capacity of local budgets should be based on effective sources of revenue for their revenue parts, and therefore requires a review of law enforcement and praxeological approaches to understanding system of local taxes and fees, which determines the relevance of this scientific article.

The state of scientific development of the problem. The basis of this article was the scientific works of such scientists as O.F. Andriyko, G.O. Blinova, A.V. Boxhorn, L.K. Voronova, E.S. Gerasimenko, M.P. Kucheryavenko, T.O. Kolomoets, V.K. Kolpakov, Yu.O. Leheza, V.P. Melnyk, O.A. Muzyka-Stefanchuk, V.P. Nagrebelny, M.M. Potip and others.

The purpose of the article is to study taxes and fees in the system of normative regulation of

relations for the construction of a service state.

Presenting main material. The requirements for building an effective tax system are: ensuring its simplicity; financial justice; creation of conditions for simplified processing; the ability to fill the revenue parts of the State Budget of Ukraine and local budgets. Ensuring the implementation of the policy of decentralization of taxes and fees should be correlated with the provision of the administrative and service function of the state, which is associated with the reduction of the tax burden on the population, the development of entrepreneurship, and the implementation of the policy on detinization of profits [4].

The definition of the public duty to pay taxes is carried out primarily in Article 67 of the Constitution of Ukraine [5], which is interpreted in the Tax Code of Ukraine, where it is established that a tax is "a mandatory, unconditional payment to the relevant budget or to a single account that is managed by taxpayers tax"; according to Article 6.2, it is determined that the fee is "a mandatory payment to the relevant budget or to a single account managed by the fee payers, with the condition that they receive a special benefit, including as a result of acts in favor of such persons by state bodies, local authorities self-government, other authorized bodies and persons of legally significant actions" [6].

The categories "tax" and "fee" are often equated and defined one through the other, that is, a tax is a fee, and vice versa - a fee is a tax [7, p. 11–12; 8; 9, p. 203; 10, p. 157].

Payment of taxes and fees as a type of legally established obligations guaranteed and sanctioned by the state, and realized in monetary

form, in specified amounts and rates, require prompt payment for operational use [11, p. 14].

According to foreign standards for the regulation of tax administration, the system of local and state taxes is a form of interaction between the population and the state, which consists in the voluntary transfer of the property of private individuals to the territorial community or the state, which is not carried out within the scope of a punitive function, but is a positive regulation of social legal relations [12, with. 24]. Thus, the presence of public interest in their proper administration should be attributed to the signs of the system of taxes and fees [13, p. 70].

Taxes and fees must be distinguished from other types of mandatory payments that perform a protective function, in particular, such payments are the payment of fines, penalties, and other types of monetary obligations [14, p. 32-33].

In this sense, it is worth quoting the reasoning of O. A. Muzika-Stefanchuk, who notes that ensuring the high-quality functioning of settlements and the development of local self-government, as evidenced by the experience of foreign countries, is directly related to: the creation of normative regulation of budget processes; optimizing the accumulation of public financial resources, which is the basis for the proper performance of local self-government functions; implementation of the effectiveness of the national policy of supporting local self-government through the effective redistribution of public financial resources (including effective mechanisms of interbudgetary transfers). The above sets the EU countries, and therefore Ukraine as a candidate for EU accession, the task of solving such problems as: establishing a sufficient number of local self-government units and establishing a range of public services, their distribution to ensure national, regional and local satisfaction of society's needs .

The effectiveness of the processes of decentralization of society and the implementation of state functions is being evaluated in the world. For this, the Decentralization Index is introduced, which is calculated based on such indicators as: managerial, political, functional, subordinate and financial decentralization [15, p. 81-82].

At the same time, an objective assessment of the effectiveness of decentralization processes is definitely indicators of the fullness of local budgets [16, p. 255-256].

Financial decentralization is understood as a certain distribution of public property resources, both in the content of revenues and in the content of determining the limits of responsibility of powerful subjects - participants in budget processes. The functional goal of such distribution of finances is determined by achieving the efficiency of their management and promoting economic growth [17, p. 399].

It is worth emphasizing that the implementation of financial decentralization is impossible without a significant redistribution of revenues accumulated in the State and local budgets with emphasis on the dominance of the latter's needs [18, p. 63-72; 19, p. 35-40].

Conclusion. Therefore, functionally, the payment of taxes and fees, in contrast to the payment of other mandatory payments, which includes the payment of fines, penalties and other types of monetary obligations, is aimed at ensuring the needs of the community and the state, and does not establish a personalized goal of restoring the violated right or interest. On the basis of the conducted research, the following must be attributed to the characteristics of taxes and fees: the imperative of payment, the nature of payment, the equivalent nature, the purposeful nature of further use that must be controlled by the state, the functional focus on satisfying public needs and interests. Identifying the axiological value of taxes and fees, their praxeological nature, should be based on their understanding as a means capable of meeting the needs of the territorial community and the state, which should not be transformed into their perception as a certain punitive means of influencing the population.

Thus, taxes and fees should be defined as a means of payment aimed at meeting the needs of the territorial community and the state, not as a punitive means of influence and should be implemented promptly and within the prescribed regulatory terms and amounts.

Summary

It is justified that the purpose of the article is the study of taxes and fees in the system of normative regulation of relations to build a service state. It was found out that according to foreign standards of regulation of tax administration, the system of local and state taxes is a form of interaction between the population and the state, which consists in the voluntary transfer of property of private individuals to the territorial community or the state, which is not carried out within the scope of a punitive function, but is a positive regulation social legal relations. It was determined that the settlement of taxes and fees as a type of legally established obligations guaranteed and sanctioned by the state, and realized in monetary form, in specified amounts and rates, for operational use require operational settlement. It was concluded that the presence of public interest in their proper administration should be attributed to the features of the system of taxes and fees. It is established that taxes and fees must be distinguished from other types of mandatory payments that perform a protective function, in particular, such payments are the payment of fines, penalties, and other types of monetary obligations. It is noted that functionally, the payment of fines, penalties, other types of monetary obligations pursues the purpose of punishing a person, which occurs as a result of the illegality of his actions, inaction, or decisions, while taxes and fees are positive payments and their payment occurs without pursuing the purpose of punishing a person. It was found that taxes and fees can form the budgets of the relevant extra-budgetary trust funds, while fines, penalties and other punitive payments go exclusively to the State budget and local budgets. It was concluded that the identification of the axiological value of taxes and fees, their praxeological nature should be based on their understanding as a means capable of meeting the needs of the territorial community and the state, which should not be transformed into their perception as a certain punitive means of influencing the population.

Key words: decentralization, local taxes and fees, legal regulation, tax, tax reform, territorial community, value of law.

Пальшин Ю.І. Податки та збори у системі нормативного регулювання відносин із побудови сервісної держави

Анотація

Обґрунтовано, що метою статті є дослідження податків та зборів у системі нормативного регулювання відносин із побудови сервісної держави. З'ясовано, що згідно із зарубіжними стандартами регулювання справляння податків система місцевих та державних податків є такою формою взаємодії населення та держави, що полягає у добровільному переданні майна приватних осіб територіальній громаді чи державі, що здійснюється не в межах каральної функції, а є позитивним регулюванням суспільних правовідносин. Визначено, що справляння податків та зборів як різновидом нормативно встановлених зобов'язань, що гарантуються та санкціонуються державою, і реалізуються у грошовій формі, у визначених розмірах та ставках, задля оперативного використання вимагають оперативного справляння. Зроблено висновок, що до ознак системи податків та зборів необхідно віднести наявність публічного інтересу у їх належному справлянні. Встановлено, що податки та збори необхідно відмежовувати від інших видів обов'язкових платежів, що виконують охоронну функцію, зокрема такими платежами є сплата штрафів, пені, інших видів грошових зобов'язань. Зазначено, що функціонально сплата штрафів, пені, інших видів грошових зобов'язань переслідує мету покарання особи, що настає в наслідок протиправності її дій, бездіяльності чи рішень, тоді як податки та збори є позитивними платежами і їх справляння відбувається не переслідуючи мети покарання особи. З'ясовано, що податки та збори можуть формувати бюджети відповідних позабюджетних цільових фондів, тоді як штрафи, пеня та інші каральні платежі надходять виключно до Державного бюджету та місцевих бюджетів. Зроблено висновок, що виявлення аксіологічної цінності податків та зборів, їх прaxeологічної природи має базуватися на їх розумінні як

засобу, здатного задовольнити потреби територіальної громади та держави, що при цьому не повинно бути перетворено на їх сприйняття як певного карального засобу впливу на населення.

Ключові слова: децентралізація, місцеві податки та збори, нормативно-правове регулювання, податок, податкова реформа, територіальна громада, цінність права.

Bibliography:

1. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. General Assembly. URL.: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_70_1_E.pdf
2. Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020": Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text>
3. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
4. Легеза Ю.О. Децентралізація податків та зборів як гарантія соціально-економічного розвитку територіальної громади *Правова позиція*, № 4 (41), 2023.С. 100-103.
5. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. URL.:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
6. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
7. Іванов Ю.Б. Система оподаткування в схемах і таблицях. Частина 1. Загальнодержавні та місцеві податки і збори в Україні: навчальний посібник. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2004. 416 с.
8. Грінченко Б. Словник української мови / Б. Грінченко. К.: Наукова думка, 1997. Т.3. 494 с.
9. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
10. Сучасний тлумачний словник української мови: 65 000 слів / За заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В. В. Дубічинського. Харків : ВД «Школа», 2006. 1008 с.
11. Боксгорн А. В. Адміністрування місцевих податків і зборів як об'єкт правового регулювання : дис. ... доктора філософії : 081 / Одес. держ. ун-т внутр. справ. Одеса. 2021. 237 с.
12. Остапчук В.О. Світовий досвід місцевого оподаткування та його роль у вітчизняній податковій системі. *Наука молода*, 2015. С. 193–198.
13. Кучерявенко М.П. Податкове право України: підручник / М.П. Кучерявенко. Х.: Право, 2012. 528 с.
14. Савченко А. О. Адміністративно-правовий механізм справляння місцевих податків та зборів України в умовах децентралізації: дисертація на здобуття <...> к.ю.н. зі спеціальності 12.00.07. Тернопіль: Харківський національний університет внутрішніх справ, Тернопільський національний економічний університет, 2019. 227 с.
15. Система органів виконавчої влади України: правові проблеми вдосконалення організації та діяльності: монографія / кол. авторів: О. Ф. Андрійко, В. П. Нагребельний, Л. Є. Кисіль та ін.; за заг. ред. О. Ф. Андрійко. Харків: Планета-Принт, 2013. 384 с.
16. Музика-Стефанчук О. А. Сучасні міжбюджетні відносини та федералізм. *Університетські наукові записки*. 2011. № 1. С. 255–259
17. Україна: Стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки – 2006: монографія / за ред. О. С. Власюка. Київ: НІСД, 2006. 576 с.
18. Кузькін Є. Ю., Котляревський Я. В., Шишко О. В. Зарубіжний досвід фіскальної децентралізації: проблеми та шляхи їх розв'язання. *Фінанси України*, 2015. № 12. С. 63–72.
19. Ткачук А., Наталенко Н. Про бюджет і не тільки. Спеціально для об'єднаних територіальних громад. Київ: ІКЦ «Легальний статус», 2016. 76 с.